

(א) [לעיל ד. וט"ז],
(ב) לקמן גא., א [לעיל
ט"ז], ד [לעיל כח: וט"ז],
(ג) וי"מ ט. סת: א. [לעיל
ד. ו] (ד) [דף קמ"ז].

תורה אור השלם

1. וְכִי יַפְתָּח אִישׁ בּוֹר אוֹ
כִּי יִקְרָה אִישׁ בַּר וְלֹא
יִקְסֶנּוּ וְיִפְּלֵן שָׁמָּה שׂוֹר אוֹ
חֲמֹר: שְׂמוֹת כֹּה לֹג

רבינו הגנאל

ההיא איתתא דעלא
למיפא בההיא ביתא
ברשות מריה דביתא, אבל
ברחא דמרי ביתא ליישה
חבל ומית ותיבירא רבא
לשלומי ברחא למרי
ביתא. נימא פליג אורב
דאמרי הוה לה שלא תאכל,
דמשני החם לא אמר רב
הכי אלא דשלא ברשות
על ולא קביל עליה בעל
פירות נטירותא דבהמתו
דבעל הבית. אבל הכא,
כיון דברשות ביתא קבלה
עלה נטירותא דבהמתו
דבעל הבית, ולא עוד אלא
כיון דלמיפא ביפא
צניעותא דהא בעיא לגלוי
זרעותיה בלישה ובאסייה
ומרי דביתא סלוקי סליק
נפשיה הלכך עלה רמיא
נטירותא, וכן הלכתה, ודרב
נמי איתא דהא רבא מברר
טעמא ולא דחי לה.
ובטחינה לא ביפא
צניעותא ומרי דביתא לא
מסליק נפשיה מביתיה
הלכך בטחינה פטורה.
מתני'. הכניס שורו לחצר
בעל הבית וכולו, אמר
רבא הכניס שורו לחצר
בעל הבית שלא ברשות
וחפר השור בה ברגליו
בור, בעל השור חייב
בניזק החצר ובעל החצר
חייב בנוזק בור. ואע"ג
דאמר מר כי יכרה איש
בור ולא שור בבור, וכל
כיון דהוה ליה לאיתוי
עפר ולטמייה ולא עבר,
כמאן דכרייה הוא דאמר.
ואמר רבה הכניס שורו
לחצר חבירו שלא ברשות
והזיק בו בעל הבית, חייב,
וכל שכן אם עמד שור
והזיק. אבל אם הרביץ של
גללים ונטנסו כליו של
בעל הבית, בין לרב בין
לשמואל פטור. והזיק
לחו בור, וסתם גללים
אפקורי מפקר להו ולא
מצינו כוון שחייב בו
הכלים. ואמר רבה נכנס
הוא לחצר חבירו שלא
ברשות והזיק את בעל
הבית או בעל הבית הזיק
בו חייב, והזיק בעל הבית
פטור. ולית לן למימר דרב
פפא פליג עליה, אלא
מפרש הוא ואמר דאי ידע
ליה בעל הבית ואוקיה
חייב, דאמר ליה נתי דאית
לך רשותא לאפקור לאזוקן
לית לך רשותא, ואודו
לטימיהו דאמר רבה כולו,
והני שמועתא דרבה
הילכתא ניהו, דלית מאן
דפליג עליה.

שור שנגח את הפרה פרק המישי בבא קמא מח.

עין משפט
נר מצוה

ב א ב מיי פ"ג מהל'
מקי ממון הלכה יד
סמך עשין סו טו"ע ח"מ
סימון שגז סעיף ג:
בא ג מיי שם פ"ג הלכה
ו ופ"ג הלכה ז סמך
שם טו"ע ח"מ סימון שגז
סעיף ג וסימון מי סעיף ד:
בב ד טו"ע ח"מ סימון
מי סעיף ה:
בג ה מיי שם סמך שם
טו"ע ח"מ סימון שם סעיף ג:
בד ו מיי שם פ"ג הלכה
ו סמך שם טו"ע
ח"מ סימון שגז סעיף ג:
בה ז מיי שם פ"ג הלכה
ד סמך שם טו"ע
ח"מ סימון מיל סעיף ז:
בו ח ט י מיי פ"ו שם
טו"ע ח"מ סימון שגז
פ"ו מלכות חובל ומזיק
הלכה ג סמך שם וסימון שם
טו"ע ח"מ סימון שגז
סעיף ד וסעיף ו וסימון
שגז סעיף ז וסימון חתא
סעיף ז:

הגהות הב"ח

(א) גבי אמרי סתם גללים,
נ"ב ע"י מ"ש מזה צ"מ
דף סח ע"ג: (ב) רוב'
ד"ה אע"ג דאמר וכו'
והיה דומה לפטור כל
חדם צבור:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה אע"ג וכו'
דאפילו אם חפרי. עיין
לעיל דף סט ע"א תוס'
ד"ה אע"ג ולקמן דף מט
ע"ב תוספות ד"ה צה"י:

מוסף רש"י

משונה קרן בחצר
הניזק. קרן ממה וכל
חולותיה קרי משונה
הואל וישו את וסמך, שלא
היו דרכן לקר (מ"ל ד.ו.)

הבא ברשות קביל עליה נטירותא. אע"ג דלעיל אמר רבא
לדרכנה משום דנרשות הוא דמקבל צע"ה נטירותא טפי
ואפי' חנק את עצמו אלמלא הורע כמו של בעל הבית ברשות הכא
היינו טעמא דמסקי משום דבעי לניעותא שמגלה זרועותיה
בשעת לישה ומסלק מרוותא נפשיה
ומש"ה פריך עליה מהאשה שנכנסה
לטחון ולא רלה להקשות מכל הנך
דמתניתין קדירות ופירות ושור
דמאשה ניחא ליה למפרך דס"ד
דאשה מסלקי מרוותא נפשיהו
טפי משום יחוד:

אע"ג דאמר בר איש בור וכל
שור בור. כלומר ומתוך
כך היה לנו לפטור בעל החצר וא"ת
כ"ש דאי לא ממעטינן שור שהיה
ראוי לפטור בעל החצר דהוה ליה
למירמי חיובא אבעל השור וי"ל
דה"ק אע"ג דאמר מר איש בור ולא
שור בור והיה (ט) ראוי לפטור כל חדם
צבור שכרה שור כלומר ומתוך כך
היה לנו לפטור בעל החצר דה"ל
למידרש מפסקו זה שלא יתמיז שום
חדם צבור שכרה שור זה אין סברא
לדרוש כך אלא כיון דעליה למלייה
כמאן דכרייה דמי ונראה דאפי' אם
חפרו חדם דצר חיובא הוא חייב
בעל החצר צנוקי בור ועליה דידיה
למלייה והסופר משגש צנוקי החצר
ו"ע: **א"ל** בור וכל שור בור.
וא"ת והא לעיל (דף קכ. כג.) פטרינן
בעל הגמל כשלא סכסכה למ"ד אשו
משום ממנו אע"ג דלא כתיב איש
אש ולא שור אש וי"ל דהתם נמי
כתיב שלם ישלם המצעיר את
הצעירה דמשמע דוקא כשמצעיר
עצמו הוא משלם:

ומינפוי כ"יו. פ"ה דוקא כליו
אבל הוא עצמו [הזקן]
חייב בעל השור ולא פטרינן ליה
משום איש בור ולא שור בור דכל
מידי דהוה דליה בשעת נפילה כגון
בגללים וכן נפלה גמלו ולא העמידה
דמחייבת ליה משום בור אע"ג
דאיחזי לא הגמל כרהו כיון
דשעת כרייה הוא ועליה
רמי לסלוקיה ולא סלקיה כמאן דכרייה
דמי אף על גב דאמר מר כי יכרה איש בור
א"ל שור בור הכא כ"יון דאית ליה להאיך
למלייה ולא קא מלייה כמאן דכרייה דמי
ואמר רבא י' הכניס שורו לחצר בעל הבית
שלא ברשות והזיק את בעל הבית או בעל
הבית הזוק בו חייב רביץ פטור ומשום דרביץ
פטור אמר רב פפא מאי רביץ יש'הרביץ
גללים ונטנסו כליו של בעל הבית דהויא
גללים בור ולא מצינו בור שחייב בו את
הכלים הניחא לשמואל דאמר כל תקלה בור
הוא אלא לרב דאמר עד דמפקר ליה מאי
א"בא למומר (ה) אמרי סתם גללים
לחצר בעל הבית שלא ברשות והזיק את בעל הבית הזוק בו
חייב והזיק בעל הבית פטור א"ר פפא לא אמרן אלא דלא הוה ידע ביה אבל
הוה ידע ביה והזיק בעל הבית חייב מ"ט משום דאמר ליה נתי דאית לך רשותא
לאפוקי לאזוקי לית לך רשותא ואודו לטימיהו דאמר רבא ואיתמא רב פפא
שניהם

ש"ס לא היה מפקיר היה חייב לסלק מ"מ השתא דהפקירה פטור ופ"ה נראה יותר שאין נראה שחזר ממנה שלא פטר אלא כליו
ומשיז האי מפקיר נזקין לאחר נפילת פשיעה שפושע הוא שמכניס שורו שלא ברשות שדרכו להרביץ גללים:
הזיקו ב"ה פטור. וא"ת ממתינן היא צפרק המניח (לעיל דף קכ. ג) גבי מצוקה לחייב כשמצוקה צרה"י והזיק צרה"י אחר אבל הזיק באומו
רשות היחיד פטור וי"ל דהוה סלקא דעמך התם משום דליכא תרי ספיקי שמא לא תהא צוקת נזות וגם לא יבא שום חדם שם ויזק;
שניהם

הוא שן בחצר הניזק. דכיון דהיזב ליה בעל חצר רשותא לעיולי
דוכתא אקני ליה בגוה והוא ליה חצר הניזק וחצר השותפין דפטור
זה על השן ועל הרגלו ה"מ משותף לחצריה דחצר של שניהם אבל
שור מעלמא דעל ואזיק לחד מינייהו וצער צדקה אחר (שמות כג) קרינן
ציה: **נרשות הרבים**. לאו דוקא
כלומר לאו צדקה אחר דניזק קרינא
ציה: **מאי צרשום ומאי שלא צרשום**.
צקרון און חילוק בין חצר הניזק לרה"ר
אי אמרת בשלמא פטור וחייב בעל
החצר היינו דשלל צרשות פטור דאין
עליו לשמרו: **ולא משלמא אלא חלי**
נוק. והאי פטור מנוק שלם קאמר
וצרשות חייב נ"ש: **נראה**. עו:
חזיל נתחמס: **הכא צרשום קביל**
עליה נטירותא. דבהמתו. וטעמא
דכרש לאו משום דקסבר מתאן דעל
צרשות קביל עליה נטירותא דבהמות
בעל חצר דהא איהו הוא דשני לעיל'
כולה רבנן היא ואוקי דבעל קדירות
כי על צרשות לא קביל עליו נטירותא
והכא כדמפרש טעמא לקמיה דלמיפא
ציה לניעותא ואסלקו מרוותא דחצר
וגמרא דלותיה מהאשה שנכנסה
לטחון משום דלא אסקי למילתיה
הוא: למיפא צעיה לניעותא. שמגלה
זרועותיה: **ובעל חצר חייב צנוקי**
הבור. אם הפקיר רשותו ואף על גב
דכתיב כי יכרה איש בור ולא [כין]
יכרה שור בור ה"מ צבור צרה"ר דלאו
עליה דידיה רמייה למליי: **הכא כיון**
דאית ליה למלייה. מקמי דליפקריה
הכא שור דליה הוא וכי אפקר צמר
דאי נותן תקלה צרה"ר: **הווק** זו.
שנתקל זו: **רבץ פטור**. קס"ד השתא
רבץ ושיצר כלים או נתקל זו צע"ה
לאחר שרבץ: **ונטנסו כליו**. לאחר
מינן. **דוקא כליו אבל הוא עצמו הזוק**
חייב בעל השור ולא פטרינן ליה
משום איש בור ולא שור בור דכל
מידי דהוה דליה בשעת נפילה כגון
גללים וכגון שנפלה גמלו ולא העמידה
מחייבין ליה משום בור ואע"ג דאיחזי
לא כרייה אלא הגמל כרהו כיון דשעת
נפילה דידיה הוא ועליה לסלוקיה כמו
דכרייה איהו דמי ואף על גב דמפקר
ליה צמר שעתא ולא דמי לשורו
שלא ברשות והזיק הרבים דחפירה
לאו דידיה היא ולדליל הנקשר
צרגל התרגול מאליו דליל לאו
דידיה הוא: **והזיק**. קרי צין
מתכוין צין שאין מתכוין ומיהו צידים
הזיקו: **הווק**. שזה היה עומד
צמקומו וצא בעל הבית ונתקל זו:
שניהם

איבא למומר (ה) אמרי סתם גללים
לחצר בעל הבית שלא ברשות והזיק את בעל הבית הזוק בו
חייב והזיק בעל הבית פטור א"ר פפא לא אמרן אלא דלא הוה ידע ביה אבל
הוה ידע ביה והזיק בעל הבית חייב מ"ט משום דאמר ליה נתי דאית לך רשותא
לאפוקי לאזוקי לית לך רשותא ואודו לטימיהו דאמר רבא ואיתמא רב פפא
שניהם